

MÕNED MÕTTED LASILA ALGKOOLIST

Olen Lasila Algkooli lauluõpetaja selle kooli uues-tisünni esimesest päevast peale. Ühtekokku olen juba 25 aastat õpetajaametit pidanud siinsamas kodukandis. Aegade, olude ja mitmesuguste tarkade eksperimentide sunnil on tulnud tunde anda suurtele ja väikestele, ko-dus kasvanutele ja lastekodu kasvandikele, normaalse-tele ja vaimust vaestele lastele. Ka praegu õpetan üpris väikeste vaimuannetega inimehakatisi: töötan põhikohaga Imastu Lastekodus.

Miks ma pliiatsi kätte võtsin? Kuna ma pole iialgi varem väikestes laste nii palju kurjust näinud, siis tahtsin küsida Teilt, lugupeetud «Energia» kolhoosi rah-vas, kust võiks küll väikese inimese sisse tulla nii suur hulk julmust, viha, alatust, kõrget enesehinnangut... nagu seda on kõige vähem 10 protsendis Lasila kooli õpilastes? Kas kodust? Vanasõnagi ütleb, et «laps on kodu peegel». Käin Lasilas ainult üks päev nädalas tunde andmas ja mul on tõsiselt kahju nendest õpeta-jatest, kes päev-päevalt peavad oma põhitöö (s. o. aine õpetamine) kõrval pidevalt tegelema koduste puudujää-kidega kasvatustöös. Tekib küsimus, miks peaksid kan-natama hästikasvatatud lapsed käitumishälvetega kaas-laste piinamisi. Ei oleks vist kellelgi võimalik end nor-maalselt tunda, kui sihilikult määratakse jalgadega su riideid, krahmatakse ja lennutatakse su asju ja pide-valt pead ohtliku olukorraga arvestama. Ei möödu päe-vagi, kui keegi ei nuta — üks lõi, teine lükkas, kolmas peksis, neljas viskas ranitsaga jne., jne. On olnud ju-huseid, kus vend peksab nii armutult lihast venda, et õpetaja neid lahutades pidi šoki saama. Sinised silmad, lõhkised kulmud, verised ninad ja muud müksud on üsna tavaline nädalasaak. Vestlesin isiklikult ühe «kan-gelase» emaga. Hämmastav mulle, arvan, et ka Teile,

aga vastus oli järgmine: «Kui ta teiste hulka ei sobi, siis ärgu käigugi tunnis. Ta ongi mul selline! Kodus ka talle meeldib, kui väiksem vend ja õde nutavad kogu aeg tema käes.» Kommentaarid on siin vist liigsed?!

Tundub, nagu saadaksid osa emasid oma lapsed kooli ainult tormama, karjuma, lõhkuma, peksma ja sööma, osa aga — õppima ja ennast ohu korral kaitsma.

Majand on võimaldanud suurepärase kooliskäimise kõigile oma töötajate lastele: bussiga tuuakse-viiakse ukse alla, toitlustamine on tasuta, ruumid on puhtad ja soojad. Alghariduse saamiseks on minu meelest kõik võimalused ja veel rohkemgi. Kas ei peaks kõige selle eest kõik isad-emad iseennast ja oma lapsi rohkem kontrollima? Kasvatame ju inimest tuleviku-Eestile. Vaevalt küll läheb meie vabariigile nii väga vaja ma-dala kultuuriga nahavedajaid!

Lasila Algkooli õppenõukogu otsustas, et iga nädala lõpuks pannakse lapse päevikusse käitumishinne, mis peaks olema vanematele piisavaks informatsiooniks oma poja või tütre suhtumisest õppetöösse, tunnidistsipliini, kaaslastesse; samuti käitumisest bussis, sööklas, kooli territooriumil. «5» ja «4» puhul võivad vanemad meil head meelt tunda, aga «3» käitumishindena (kahest rääkimata) ei vasta enam igakülgset kolblusnormidele. Seda ei saa võtta vanarahva ütluse järgi, et «3» on koo-lipoisi number. Nii võib see küll õppetöös olla, sest tä-napäeval on palju lapsi (mitte ainult Lasilas), kelle vaimne areng ei vasta programminormidele ja hinne «3» on suure õppimise parim tulemus. Aga viisakalt käituda peaks suutma iga laps, olgu ta siis normaalne või piiratud mõistusega, kui tal on vastav eeskuju, õpetus, nõudmine, normaalne kodu.

Mõned mõtted...

(Algus 3. lk.)

Praegusel majanduslikult raskel ajajärgul, kui toit on kallis ja raskesti kättesaadav, on kindlasti kõik Lasila Algkooli lastevanemad tänulikud majandi juhtkonnale tasuta söögi eest, mida nende lapsed koolis saavad. Ja seda nii palju, kui kõhtu mahub. Mõnel lapsel ongi see koolist saadud kõhutäis ta ainuke soe toit päeva jooksul. Eks ikka vastavalt, kuidas kusagil elu, kombed ja kodune kord.

Töö on elu alus. Ja rahvatarkuse järgi öeldakse: «Kuidas töö, nõnda palk». Kaldun arvama, et seda igihaljast tõde tuleks ka Lasila koolis au sees hoida. Koolilapse töö on koolis käimine, kõikide nõuete täitmine, õppimine, korralik käitumine. Miks peaksid tasuta lõunasöögi saama need lapsed, kellel õppetükid tegemata puhtast lohakusest ja käitumiskultuur allapoole normaalselt (hinne «3» ja «2»). Nende töö on ju tegemata. Milleks neile teistega võrdsed soodustused? Kui töö tegemata, siis «palga» maksmine võrdselt normaalselt kasvatatud lastega ei ole ju kuidagi õiglane.

Arvan, et sellisel juhul oleks ainuõige lahendus, kui seesuguste «kangelaste» isad-emad kõik need soodustused, mida majand tublidele lastele tasuta annab, ise OMA RAHAKOTIST majandile kinni maksaks, sest kasvatusküsimused kuuluvad eelkõige kodu juurde ja seega on isal-omal samuti OMA TÖÖ puudulikult tehtud.

Mida arvate kogu sellest jutust Teie, kallid lugejad? Mida arvate Teie, lugupeetud lapsevanemad?

M. WUNDERLICH